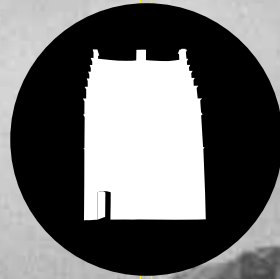

Jaarverslag Besindershuis 2016

Jaarverslag Besindershuis 2016

1. Het jaar 2016
2. Afgeronde projecten
 - BESIENDERSHUIS & RIVIER DE WAAL
 - BESIENDERSHUIS VERHALENBANK
 - BUDDY WAKEFIELD
 - SPOEKIE
 - #WIJZIJNOOKNIJMEGEN
3. Lopende projecten
 - EEN REQUIEM VOOR NIJMEGEN
 - DE STILLE KRACHT VAN NIJMEGEN EENDRACHT COMBINATIE
 - MARINA ABRAMOVIC & RADBOUD UMC
4. Terugkerende projecten
 - JAAP SCHEEREN
 - THE SECRET WORLD OF MOTHS
 - SPUITEN OF HAKKEN
 - NIJMEGEN PSKOV SYNCHROON
5. Besindershuis als guesthouse
 - NPO RADIO 2
 - JEROEN OLYSLAEGERS
 - LIQUID MOUNTAIN
 - EXPOPLU
 - DICHTER BIJ
6. Jaarlijks terugkerende projecten
 - KAAISJOUWERSWANDELINGEN
 - GEBROEDERS VAN LIMBURG FESTIVAL
 - MONUMENTENWEEKEND
 - GILDERONDLEIDINGEN
7. Communicatie
8. Financiën

Het jaar 2016

Het jaar 2016 kenmerkt zich als een jaar waarin het huis verder wordt opengesteld, de betekenis en de bijzondere historie van het huis worden uitgediept en uitgerekt en als een jaar waarin projecten, opgestart in 2012, 2013 en 2014, terugkerden naar Nijmegen.

Wat betreft dat laatste: dat is natuurlijk bijzonder. Bijzonder dat energie, die al tijden geleden door gasten in ons huis werd ontwikkeld en daarna, na beëindiging van een residentie weer leek te verdampen, wel elders doorgang vond richting realisatie. Het wordt gauw vergeten dat projecten die hier in het Besindershuis starten vaak diepe en lange voren trekken binnen vriendschappen en samenwerkingsverbanden tussen onze gasten enerzijds en instituten (R.U., Radboud UMC, cultuurinstellingen, etc..) en bedrijven uit Nijmegen anderzijds. Vaak is het 'uit het oog, uit het hart'. Dat geldt natuurlijk niet voor ons als organisatie. Wij houden contact en voelen ons mede-eigenaar van projecten die in dit huis hun oorsprong vinden en vonden. Maar voor het Nijmeegse publiek zijn na het vertrek van de gasten de projecten al snel van het netvlies verdwenen.

De Finse filmmakers Pohjankonna Oy bijvoorbeeld, beleefden in december 2015 in Helsinki de première van de in 2014 in Besindershuis gestarte productie 'The Secret World of Moths'. Het project haalden we in 2016 terug naar de stad. Als eerste in een aantal voorstellingen in een minidome tijdens het GoShort Filmfestival in april. Daarna was 'The Secret World of Moths' in de maand oktober 5 weken te zien in een projectruimte in Museum Het Valkhof binnen de tentoonstellingsreeks Kelderkoorts.

Een ander voorbeeld is de continuering van het filmproject dat Ben van Lieshout in Nijmegen en in onze zusterstad Pskov startte in 2012. Onder de noemer 'Nijmegen/Pskov-synchroon' zijn dit najaar jonge Nederlandse filmmakers naar Pskov getogen en kwamen Russische filmmakers naar Nijmegen.

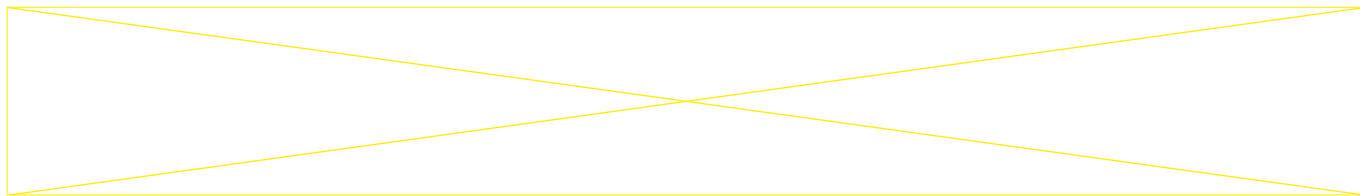
De fotoserie die we met Jaap Scheeren maakten in 2015, werd in juli gepubliceerd in de zaterdagbijlage van de Volkskrant (8 pagina's full color). Tegelijkertijd werd een digitale en interactieve editie gemaakt door de Volkskrant.

Met een drietal projecten werd het afgelopen jaar de betekenis van de locatie verdiept en opgerekt. Allereerst werd het huis van april tot oktober opengesteld voor publiek. Daarvoor werd in samenwerking met schrijver en schipperszoon Frank Antonie van Alphen een kleine maar fijne en mooi vormgegeven tentoonstelling ontwikkeld over de geschiedenis van het huis in combinatie met de bijzondere ligging aan de rivier de Waal. Tegelijkertijd startten we een verhalenbank over de Benedenstad en de rivier die weer diende als inhoudelijke en ook levende motor voor de tentoonstelling.

Meer richting fictie, maar wel met een leidende onderlegger van historisch feitenmateriaal, werd de theaterproductie SPOEKIE gerealiseerd. Ontstaan als een ideetje aan een cafetabel in 2015, groeide SPOEKIE uit tot een fantastische voorstelling waarin de betekenis en ook daadwerkelijk zo gevoelde lading van de plek, in een spannende voorstelling beleefbaar werd.

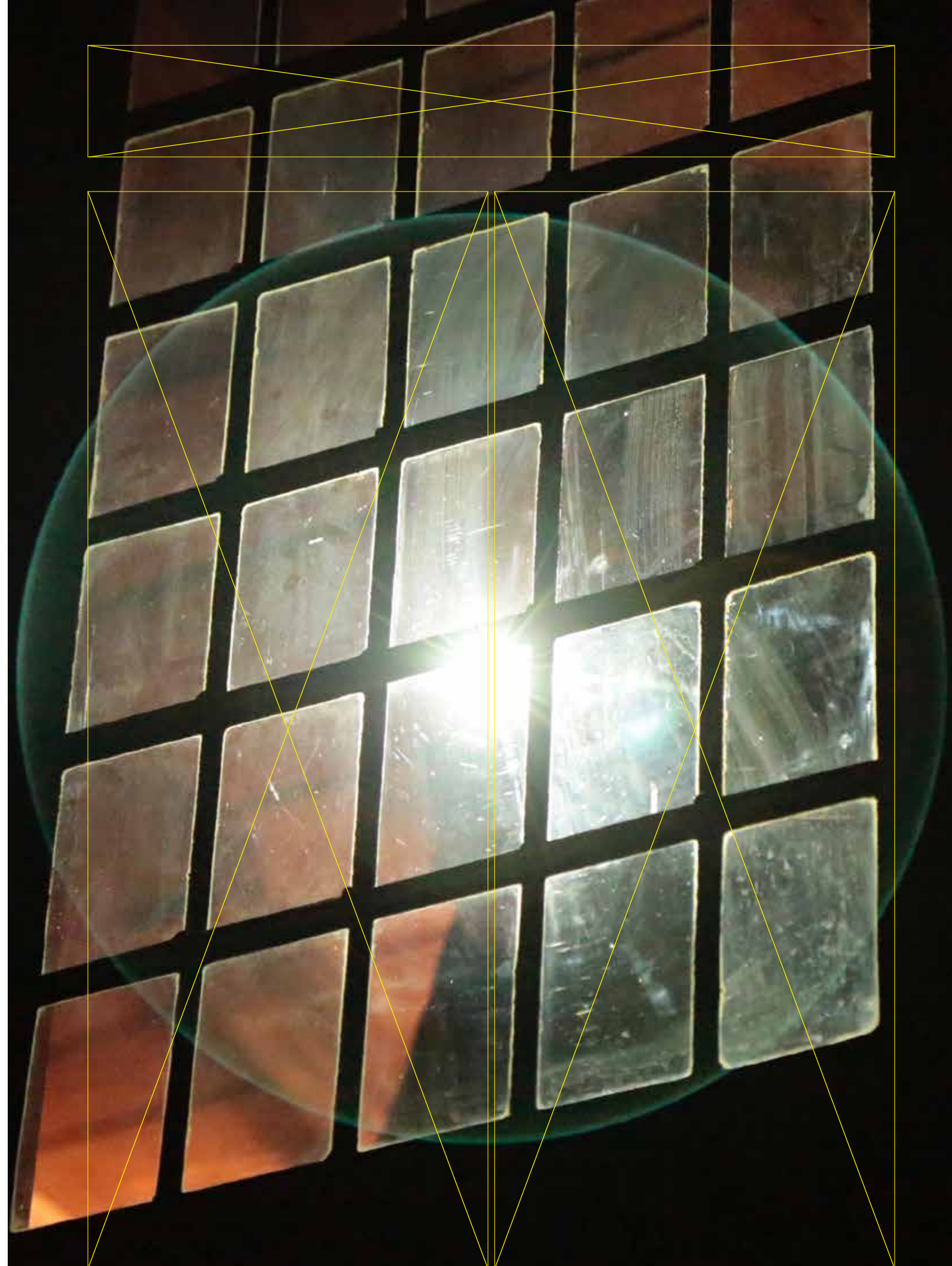
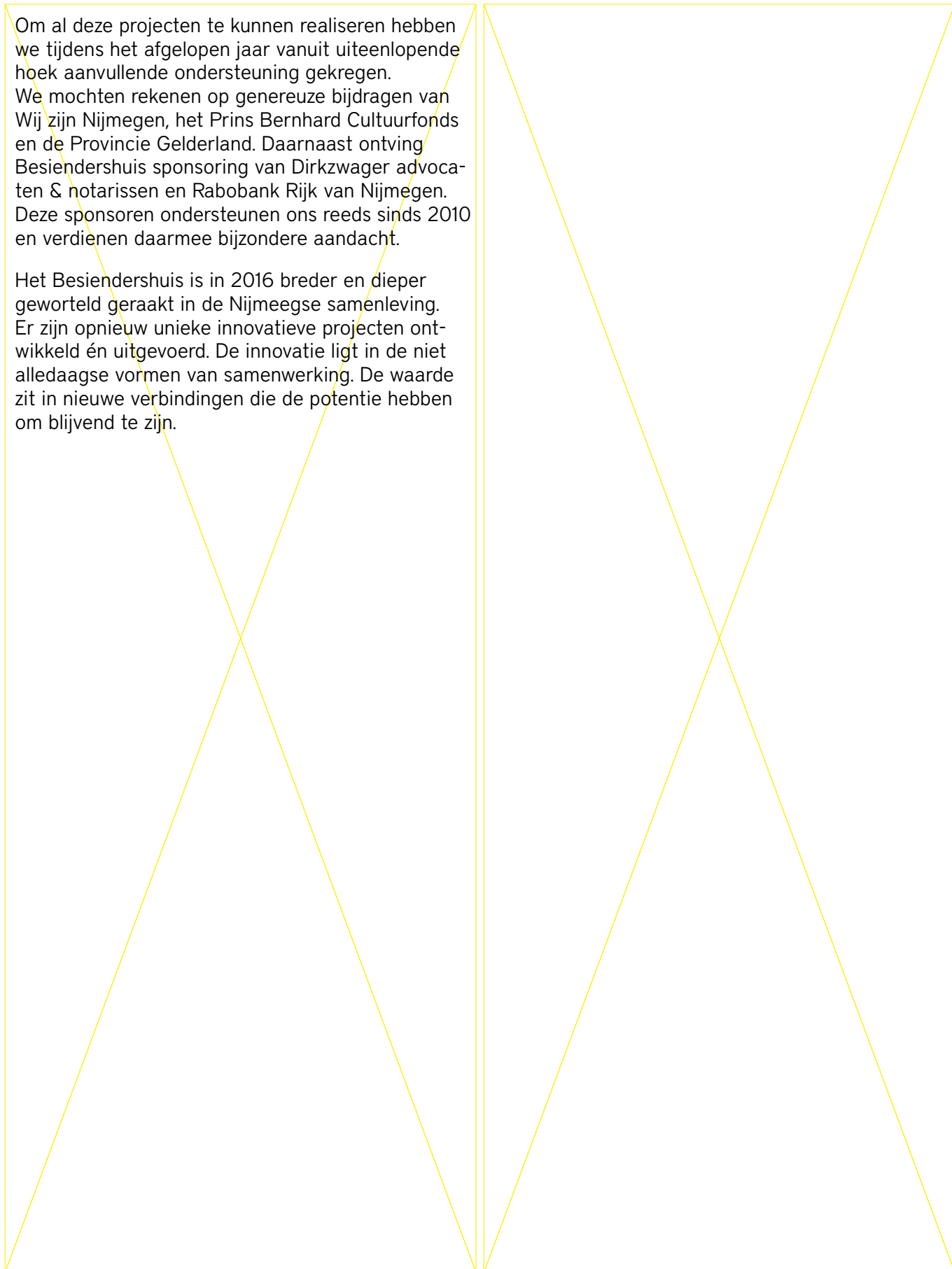
Naast reguliere programmering, zoals Open Monumentenweekend, Gebroeders van Limburgfestival en de mogelijkheden die we tussendoor boden om gasten onderdak te bieden die bij andere cultuurinstellingen (Wintertuin, Valkhof, Drift, Oddstream) aan prachtige producties konden werken, werkten we volop aan het programma voor de komende jaren. Met onze Abramovic-werkgroep hebben we een warm bedje gespreid voor de komst van deze mondiale topkunstenaar naar Nijmegen. Het is nog altijd wachten op een definitieve toezegging van haar kant. Nog even geduld dus.

De eerste concrete schreden zijn gezet voor de documentaireserie die we gaan maken met en voor N.E.C. Het eerste papieren filmscript uit de serie 'De stille kracht van Nijmegen Eendracht Combinatie' is afgerond. In april 2017 starten, als alles naar wens verloopt, de opnames voor het eerste supportersportret. Een andere filmproductie die we aan het ontwikkelen zijn, is een documentaire over de wel heel bijzondere tekening 'Nijmegen in Vogelvlucht 1876-1910' waar de Nijmeegse kunstenaar Ben Luderer al 50 jaar aan werkt. We maken deze in samenwerking met Museum Het Valkhof.

Om al deze projecten te kunnen realiseren hebben we tijdens het afgelopen jaar vanuit uiteenlopende hoek aanvullende ondersteuning gekregen. We mochten rekenen op genereuze bijdragen van Wij zijn Nijmegen, het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Provincie Gelderland. Daarnaast ontving Besiendershuis sponsoring van Dirkzwager advocaten & notarissen en Rabobank Rijk van Nijmegen. Deze sponsors ondersteunen ons reeds sinds 2010 en verdienen daarmee bijzondere aandacht.

Het Besiendershuis is in 2016 breder en dieper geworteld geraakt in de Nijmeegse samenleving. Er zijn opnieuw unieke innovatieve projecten ontwikkeld én uitgevoerd. De innovatie ligt in de niet alledaagse vormen van samenwerking. De waarde zit in nieuwe verbindingen die de potentie hebben om blijvend te zijn.

BESIENDERSHUIS + RIVIER DE WAAL

Van begin april tot en met begin oktober zetten we iedere zondagmiddag de Besiendershuisdeuren open met een kleine tentoonstelling over het huis en de ligging aan de rivier de Waal.

Het Besiendershuis wilde met deze tentoonstelling, filmbeelden, kaaisjouwersonderingen en een verhalenbank, het leven rondom de Waal nu én in het verleden, verbeelden. Samen met schrijver en schipperszoon Frank Antonie van Alphen werd de betekenis van de rivier voor Nijmegen, tot leven gebracht. De geschiedenis van het Besiendershuis, de sociaal-economische geschiedenis van de Benedenstad en de betekenis van rivier de Waal zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het Besiendershuis, gelegen tegen de Waalkade, te midden van kaalslag en naoorlogse bebouwing, is als een peilstok in het verleden. In de tentoonstelling is een deel van die geschiedenis gereconstrueerd. Er worden films getoond, verkregen uit de collecties van 'Nijmegen blijft in beeld' en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, met o.a. beelden van een bevroren Waal, pont Zeldenrust en de sleepvaart. Foto's uit het regionaal archief tonen de Benedenstad in bloei en in verval.

Dit project werd mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Provincie Gelderland, gemeente Nijmegen en Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland.

Geheel tegen de verwachting in vielen de bezoekersaantallen tegen. Als de deur gesloten is, staan er drommen voor het huis naar binnen te kijken. Als de deur open staat echter komen niet veel mensen binnen. Drempelvrees? Te hoge entreekosten (2 euro)? Al met al hebben we in deze tentoonstelling toch honderden bezoekers blij kunnen maken. Er waren veel complimenten over de goede inhoud en mooie vormgeving.

WAT:

Tentoonstelling bestaande uit historische foto's, films over en vanaf het water en verhalen van Frank Antonie van Alphen.

Openstelling 26 zondagen van 1 april - 1 oktober 2016, toegang € 2,= pp, kinderen tot 12 jaar gratis.

Samenwerkingspartners:

Frank Antonie van Alphen, schrijver

Johan Kaspers, beleefmakelaar Provincie Gelderland

Provincie Gelderland

Gemeente Nijmegen

Omnisign, Elst (tentoonstellingspanelen)

Subsidie:

Provincie Gelderland, Waalweelde

Gemeente Nijmegen, Cultuurhistorie

DE BESIENDERSHUIS VERHALENBANK

We zijn in 2016 op zoek geweest naar inwoners van Nijmegen die hun herinneringen aan de Benedenstad en de rivier de Waal voor de microfoon wilden vertellen. Als de deuren van het huis open staan, komen er regelmatig mensen binnen met bijzondere herinneringen aan de kleurrijke Benedenstad. De Verhalenbank is opgezet om een oor te zijn voor deze herinneringen, maar tegelijkertijd vormen de verhalen een motor en inspiratiebron voor betekenisgeving van het Besiendershuis op deze plek in de benedenstad. Oral history als een eigentijdse manier om historisch wetenschappelijk onderzoek te doen. Met behulp van de Provincie Gelderland hebben we een verhalentafel ontworpen met daarin iPads waarop bezoekers de reeds verzamelde content kunnen beluisteren. Tevens hebben we kunnen investeren in goede mobiele opnameapparatuur.

Op dit moment hebben we al een aantal prachtige verhalen verzameld. Ze zijn via onze website (besiendershuis.com/verhalenbank) te beluisteren. Alle verhalen worden overgedragen aan het Regionaal Archief Nijmegen. De komende jaren groeit de Verhalenbank langzaam maar zeker door.

Samenwerkingspartners:

Omnisign Elst

Inwoners Nijmegen

Prof. Dr. Dolly Verhoeven

Geschiedeniscafé

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Regionaal Archief Nijmegen

Subsidie:

Provincie Gelderland, Waalweelde

Gemeente Nijmegen, Cultuurhistorie

BUDDY WAKEFIELD

Buddy Wakefield, 'spoken word legende', werd reeds drie keer wereldkampioen Poetry Slam. Spoken word betekent in de letterlijke vertaling, gesproken woord en is een mix van rap, literatuur, cabaret en popmuziek.

Hij verbleef in augustus en september in het Be-siendershuis om masterclasses te geven en een serie videoclip op te nemen samen met Nijmeegse filmmakers en met twintig 2e jaars studenten 'camera en video-editing' van het Rijn-IJsselcollege in Arnhem.

Op maandag 5 september organiseerde Wakefield, geheel uit het niets, een pop-up concert in de Sint Nicolaaskapel met de Amerikaanse zangeres Amy León, en Bastaard Platen (Mathijs Leeuwis & Jeroen Kant). Anderhalf uur betoverende Spoken word, geheel geïmproviseerd begeleid door de gastmuzikanten. Het concert werd vastgelegd door Niek en Nena van NN-film uit Nijmegen. Op 10 september trad Wakefield op in 'Mensen zeggen dingen' in bibliotheek de Mariënborg.

Begin oktober vertrok hij weer naar zijn woonplaats Los Angeles. Intussen werkten de studenten van Rijn-IJssel stug door aan de realisatie van de videoclips. Zeven clips werden gerealiseerd. Jonge makers, geïnspireerd door een bijzondere Amerikaanse Spoken word kunstenaar. Een van de clips circuleert inmiddels op de site en de media-platforms van Wakefield. De rest volgt spoedig. Op naar Netflix!

WAT:

Masterclasses aan ROC Rijn-IJssel - camera en video-editing, Arnhem

Productie 7 videoclips studenten Rijn-IJssel

Productie video NN film, Nijmegen

Pop-up concert, Sint Nicolaaskapel met gastmuzikanten

Optreden bibliotheek de Mariënborg

Samenwerkingspartners:

ROC Rijn-IJssel Arnhem
Dennis Gaens
Wintertuin
Dziga

SPOEKIE

SPOEKIE is een voorstelling die een aangrijpende episode uit de Nijmeegse geschiedenis verbeeldt en die ons meesleept in de duistere ziel van het magische en spookachtige Besiendershuis. Historische feiten, verbonden met de locatie, komen tot leven in een mix van multimedia en theater. Je wordt meegezogen in het verleden op een manier die je verbeelding te boven gaat.

De première van SPOEKIE vond plaats tijdens de Kunstnacht op 24 september jl. Tijdens de herfstvakantie werden nog eens zes speelavonden gevuld. Het gehele programma was uitverkocht.

Nijmegen Cultuurstad schreef lovend naar aanleiding van de première tijdens de Nijmeegse Kunstnacht op 24 september:

...'het oude Besienderhuis aan de Waalkade. Daar slaan verschillende partijen (Besiendershuis, Angela Verkuijlen, Eva Timmermans, Great Things en TOUtoDO) de handen in elkaar om een nieuwe invalshoek op het ongeveer vijfhonderd jaar oude rijksmonument te bieden. Vanavond krijgt de Kunstnachtbezoeker hier de kans om een heuse historische spooktocht genaamd Spoekie te volgen, waarbij geschiedenisfeiten hand in hand gaan met spookmythen. Van de eerste stap die je achter het hek zet tot de laatste traptrede op weg naar buiten zit deze beleving bijzonder professioneel en adrenaline-opwekkend, haast naar Eftelingstandaarden, in elkaar. Veel mogen we niet verklappen - als we te veel details gaan verhullen van wat we daarbinnen hebben gezien, worden we gewroken door 'het huis en haar bewoners'. Een bijzonder knap staaltje suspense en horror, daar in dat kleine huis. Dat is nog eens kunst beleven.'

We bijzonder zijn trots op de samenwerking met Stichting Nachtburgemeester, theatermaker Eva Timmermans, Joep Grootings van Great Things en Whizzkid Leo Willems van TOURtoDO én dat we een productie hebben kunnen maken die voorstelling voor voorstelling uitverkocht was. De toewijding van alle acteurs en vrijwilligers in dit project willen we ook niet onbenoemd laten. Dank daarvoor.

WAT:

7 avonden voorstellingen.

Première Kunstnacht.

Andere Speeldata: 20-21-22-24-25-26 oktober, tussen 20:00 uur en middernacht.

Duur +/- 20 minuten, Entree 8 euro.

Samenwerkingspartners:

The plees to be

Angela Verkuijlen

Eva Timmermans, theatermaker

Leo Willems, TOURtoDO

Joep Grootings, Great Things

Stichting Nachtburgemeester Nijmegen

Nijmeegse Kunstnacht 2016

Subsidie:

Prins Bernhard Cultuurfonds

Particuliere initiatieven gemeente Nijmegen

#WIJZIJNOOKNIJMEGEN

2016 was een kroonjaar voor Nijmegen. De stad vierde met het project #wijzijnnijmegen, samen met zijn inwoners zo'n 100 hoogtepunten. Maar die feestvreugde kent een keerzijde. Aan de voorkant viert de stad feest, aan de 'achterkant' is er een onzichtbare groep mensen die niet deelneemt aan de festiviteiten of, deze anders beleven.

Om in de doelstelling van het jubeljaar te blijven, namelijk de stad inclusiever te maken en elkaar beter te leren kennen, ontwikkelde Besiendershuis met kunstenaar Sanne Willemsen het project #wijzijnooknijmegen. Het doel van dit project was niet zozeer het in beeld brengen van onzichtbare en kwetsbare groepen, maar juist samen met deze mensen een vorm vinden waarin zij zichzelf presenteren aan de stad en daarmee de stigma's rond psychiatrie bespreekbaar maken.

Door de inzet van huis-aan-huiskranten en Mupi's gebruikten we media die optimaal de Nijmeegse bevolking in kwantiteit bereiken. Is het niet een krant op de deurmat, dan zijn het wel de krachtige Mupi's die Sanne Willemsen maakte voor dit project. De sleutel voor het slagen en de impact van het project is de onontkoombare fotografische kracht en persoonlijke betrokkenheid en strategie van de kunstenaar.

De Nijmegenaren Lerrie, Jasper, Vincent en Bob hebben een huzarenstuk geleverd door zichzelf open en bloot, niet alleen met hun portretten, maar ook met persoonlijke levensverhalen, in de openbaarheid te treden. Deelname betekende openbaarheid, veel persoonlijke aandacht, maar ook confrontatie met de gevolgen van het hebben van een ziektebeeld en soms terugval.

Via deze link is de krant online lezen: issuu.com/sannewillemsen/docs/_wijzijnooknijmegen?e=23194193/41994769

Via deze link is er toegang tot een fotorapportage van de Mupi-tentoonstelling in de straten van Nijmegen: www.besiendershuis.com/abris-wijzijnooknijmegen

WAT:

91 lichtreclameborden (Mupi's), van 22/11 tot en met 5/12

Huis-aan-huiskrant, 24 pagina's, half-berliner-formaat, oplage 51.000

Tentoonstelling in Expopodium Lindenberg, van 17/11 t/m 4/12

2 Interviews in dagblad De Gelderlander

2 Interviews in weekblad De Brug

Interview TV Nijmegen

Presentatie op een inspiratiedag van het UWV

Presentatie in de vorm van een gastles psychiatrie en vooroordelen op het ROC maatschappelijke zorg

Presentatie 20x20 in januari 2017 NOP LUX Nijmegen

Vermelding op 'Cliëntenplein', een online landelijk platform

Facebookpagina's van 'Samen sterk zonder stigma's' (5.200 volgers), 'de Bagagedrager' (300 volgers), 'Waalzinnig festival' 608 volgers

Subsidie:

Wijzijnnijmegen

IK wil alleen maar
dat de dag afgelopen is.

WIJZIJNOOKNIJMEGEN

& o

EEN REQUIEM VOOR NIJMEGEN

Een documentaire over de tekening 'Vogelvlucht van Nijmegen, 1876-1910' van kunstenaar Ben Luderer

Er bestaat een vrij onbekende maar zeer bijzondere kunsthistorische schat in de stad Nijmegen. Het betreft een fascinerend kunstwerk, waar inmiddels al bijna 50 jaar aan gewerkt wordt. Ook nu nog, bijna dagelijks, door de in Ubbergen wonende kunstenaar Ben Luderer. Het is een levenswerk, een tekening, ontstaan, diepgeworteld in het wezen van een 'verdwenen' Nijmegen. De tekening is, zoals Luderer het zelf onlangs noemde 'een Requiem voor de stad'.

Ben Luderer werd in 1937 in Nijmegen geboren. Als klein kind beleefde hij de oude Benedenstad aan de hand van zijn moeder. Tijdens en na de oorlog zag hij een unieke stedenbouwkundige schat, om allerlei begrijpelijke, maar vaak ook onbegrijpelijke redenen, letterlijk weggevaagd worden.

Een fascinerende combinatie van tekentalent en doorzettingsvermogen tonen nu in 2016, een grote tekening die een reconstructie is van de Nijmeegse benedenstad in de periode 1876-1910. Luderer bedacht bij aanvang een bijzondere projectiemethode waarmee de stad in vogelvluchtperspectief optimaal te zien en te beleven is. Alle informatie die te vinden is in de vorm van schetsen, foto's, geschriften, bouwtekeningen en ook mondelinge overleveringen zijn verwerkt in dit hallucinerende kunstwerk. De tekening is een gevisualiseerd geheugen van de Nijmeegse benedenstad

Kijken naar de tekening en het besef van al die toewijding en concentratie, maakt je bewust van een totaal andere tijdsbeleving.

In 2017 wordt Ben Luderer tachtig jaar, en, zoals hij zelf zegt: er moet een punt gezet worden, want 'het' stopt nooit. Niet één stad heeft een dergelijk bijzondere tekening. De documentaire wil de wortels van dit kunstwerk inzichtelijk maken en daarmee brede aandacht vragen en bewustzijn creëren voor dit unieke document, voor de stad Nijmegen zelf, en daar buiten. De film toont het proces, de wijze van tekenen en de liefde voor de lijn en de stad. Maar ook de ontstaansplek: dat prachtige huisje, met de grote tuin die helemaal is ingericht om een Walhalla te zijn voor bijzondere salamandersoorten, planten en insecten, en daarin 'die tekening'.

De productie van de documentaire is in handen van het Besiendershuis en Fishionfilm. Museum Het Valkhof organiseert in september 2018 een tentoonstelling over dit werk van Luderer.

Presentatie van de film zal plaatsvinden tijdens deze bijzondere tentoonstelling in Museum Het Valkhof. In de lente van 2017 wordt gestart met filmopnamen en interviews. In de documentaire zullen alle seizoenen terugkeren.

Samenwerkingspartner:

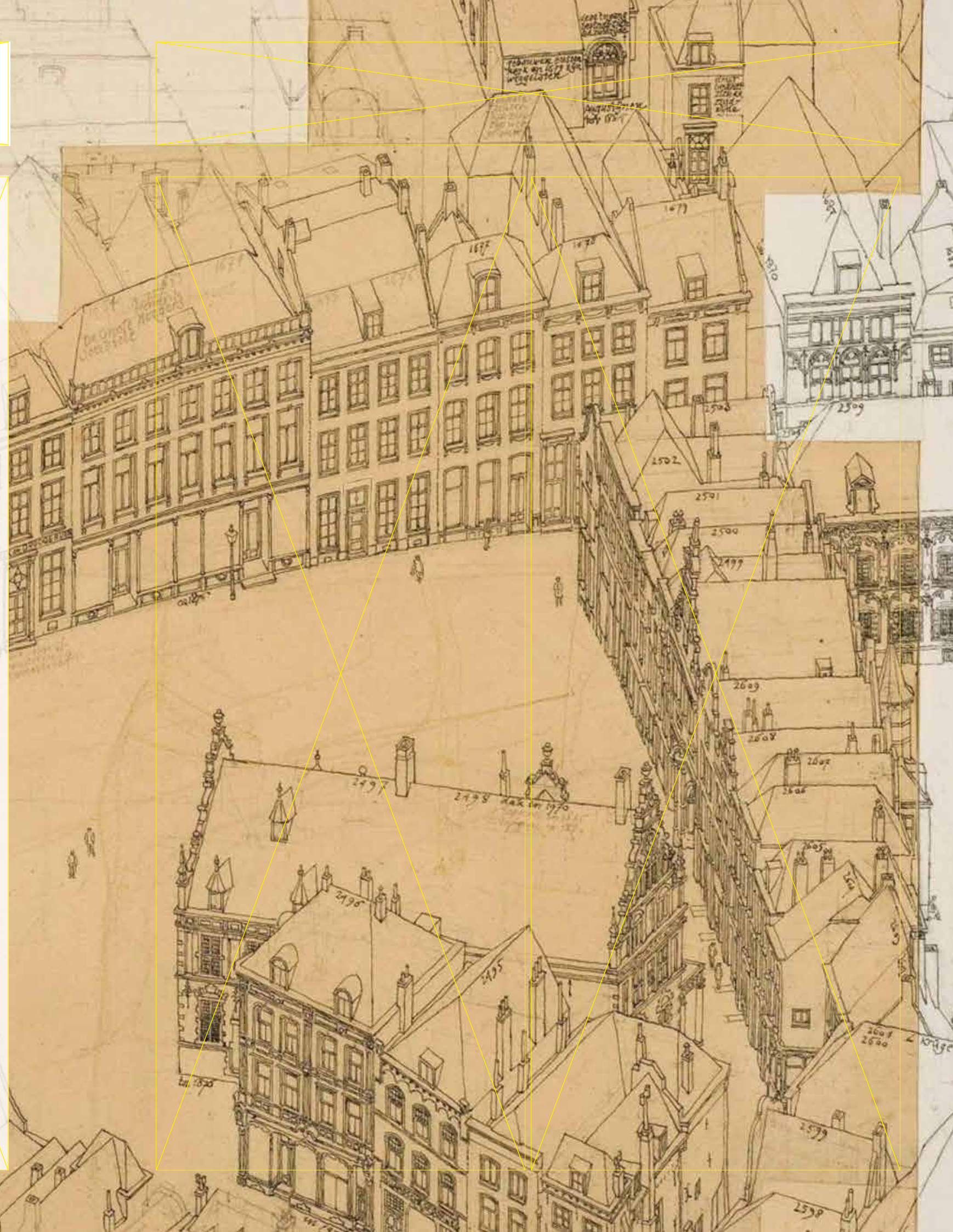
Fashionfilm, Martijn Schinkel

Museum Het Valkhof

Financiering:

Museum Het Valkhof

Gijselaar-Hintzenfonds (ovb)

DE STILLE KRACHT VAN NIJMEGEN EENDRACHT COMBINATIE

N.E.C.Doelbewust, SupportersVereniging N.E.C. en het Besiendershuis willen in een serie van 5 of 6 filmische supportersportretten, de ziel en de schoonheid van voetbal te tonen, en de betekenis ervan voor supporters te verbeelden.

We gaan dit doen aan de hand en aantal van zeer persoonlijke verhalen van een doorsnede van bezoekers in het stadion. Persoonlijke drijfveren, gewoontes, rituelen en verhalen van de gewone, 'stille' supporter tonen de diepere kracht of misschien wel 'de ware ziel' van het N.E.C.-gevoel. Dát deel willen we uitlichten en laten zien. De filmportretten worden geen interviews over dit N.E.C.-gevoel, maar filmische verhalen over de betekenis van de club in het alledaagse doen en laten.

De films worden geregisseerd en ontwikkeld door filmmaker en regisseur Martijn Schinkel i.s.m. met het Besiendershuis. Martijn Schinkel weet door middel van het uitgekiend afstemmen van beeld en geluid een poëtische film te maken die ook daadwerkelijk die 'ziel' van de clublieve laat zien, en laat ontstaan in de hoofden van de kijker. Om een indruk te geven van de wijze van filmen is er een 'moodboard' gemaakt. Dit geeft een indruk van de atmosfeer die ook de supportersportretten moeten gaan krijgen.

www.youtube.com/watch?v=lawstgo_tuo

Eind 2016 is een concrete start gemaakt. Er zijn op advies van N.E.C.Doelbewust en de SupportersVereniging 7 supporters geselecteerd. Bij hen zijn huisbezoeken afgelegd. Dat waren de eerste stappen in de research. Een van de supporters is geselecteerd voor een eerste documentaire. Aan de hand van zijn verhalen is inmiddels een papieren scenario geschreven. Als alles naar wens verloopt zullen de opnames medio april gaan plaatsvinden.

Met deze eerste film op zak, zal een crowdfundingcampagne gestart worden door N.E.C.Doelbewust met als doel financiering rond te krijgen voor de volgende documentaires. Er wordt samen gewerkt met Museum Het Valkhof en hoogleraar Sportgeschiedenis, Dr. Marjet Derks, verbonden aan de Radboud Universiteit.

Doel is om in 2017 en 2018 de documentaireserie te maken. In september 2019 staat er een tentoonstelling gepland over N.E.C. in Museum Het Valkhof. De films zullen een substantieel onderdeel vormen van deze expositie.

WAT:

Uitgebreid crowdfundingprogramma in samenwerking met N.E.C.Doelbewust en SupportersVereniging

6 documentaires, duur 16 minuten per stuk

Samenwerkingspartners:

Museum Het Valkhof

Dr. Marjet Derks, hoogleraar Sportgeschiedenis RU

N.E.C. Doelbewust

SupportersVereniging N.E.C.

Martijn Schinkel, Fishion Film

Financiering:

Wijzijnnijmegen

Gemeente Nijmegen SCIN

Museum Het Valkhof

MARINA ABRAMOVIC EN RADBOUD UMC

Met Prof. dr. Kris Vissers, Pijn en Palliatieve Geneeskunde Radboud UMC, is onderzocht in hoeverre de palliatieve zorg als onderwerp op de brede maatschappelijk agenda kunnen worden gezet. De invalshoek zou het thema 'pijn' kunnen zijn.

Pieter Roelofs, conservator 17e eeuwse schilderkunst, Rijksmuseum Amsterdam, kruiste tegelijkertijd ons pad met zijn idee om Marina Abramovic uit te nodigen om naar Nijmegen te komen voor een werkperiode.

Abramovic is een zeer bekend performancekunstenaar. Toonaangevend op haar terrein, namelijk het verleggen van fysieke en mentale grenzen. Vanuit haar instituut MAI in New York, wordt onderzoek gedaan naar de conservering van de performance en het 'bodyready' maken van studenten, kunstenaars etc.. Een samenwerkingsvorm tussen de medicus enerzijds en de performancekunstenaar anderzijds, biedt schitterende mogelijkheden.

-Met instituten als Radboud Universiteit en Radboud UMC is een rijk scala aan verbindingen aan te boren op het gebied van wetenschap, onderzoek en gezondheidszorg.

-Tijdens de werkperiode kan Marina Abramovic haar relatie met het werk van Joseph Beuys nader onderzoeken. Het 'Friedrich-Wilhelm-Bad / Atelier Joseph Beuys' in Museum Kurhaus Kleve ligt bij wijze van spreken om de hoek.

- De Stevenskerk kan een prachtige locatie vormen voor performance, workshops of lezingen rond deze residentie.

Samenwerkingspartners:

Prof. dr. Kris Vissers, Pijn en Palliatieve Geneeskunde Radboud UMC

Stichting Palliatieve Zorg Zuid-Gelderland

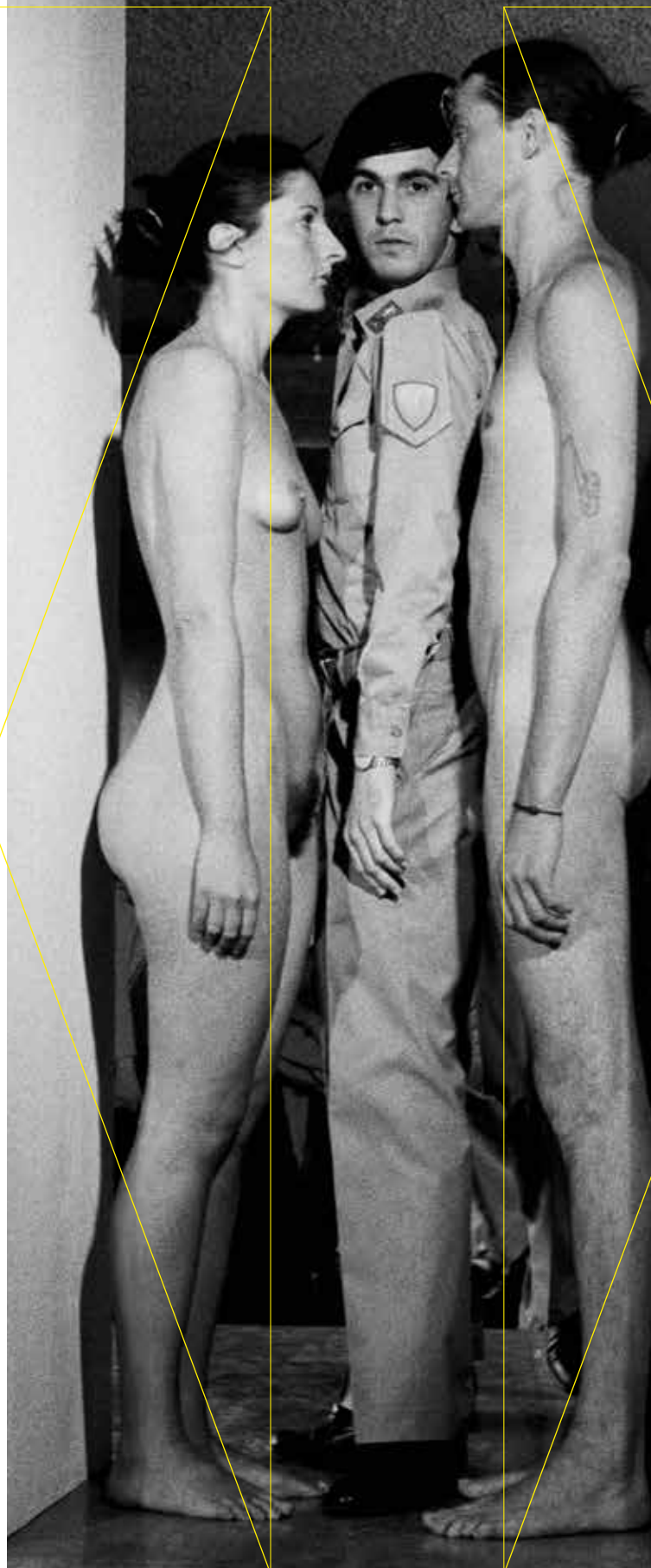
Pieter Roelofs, conservator Rijksmuseum Amsterdam

Prof. Louis van den Hengel, Universiteit van Maastricht

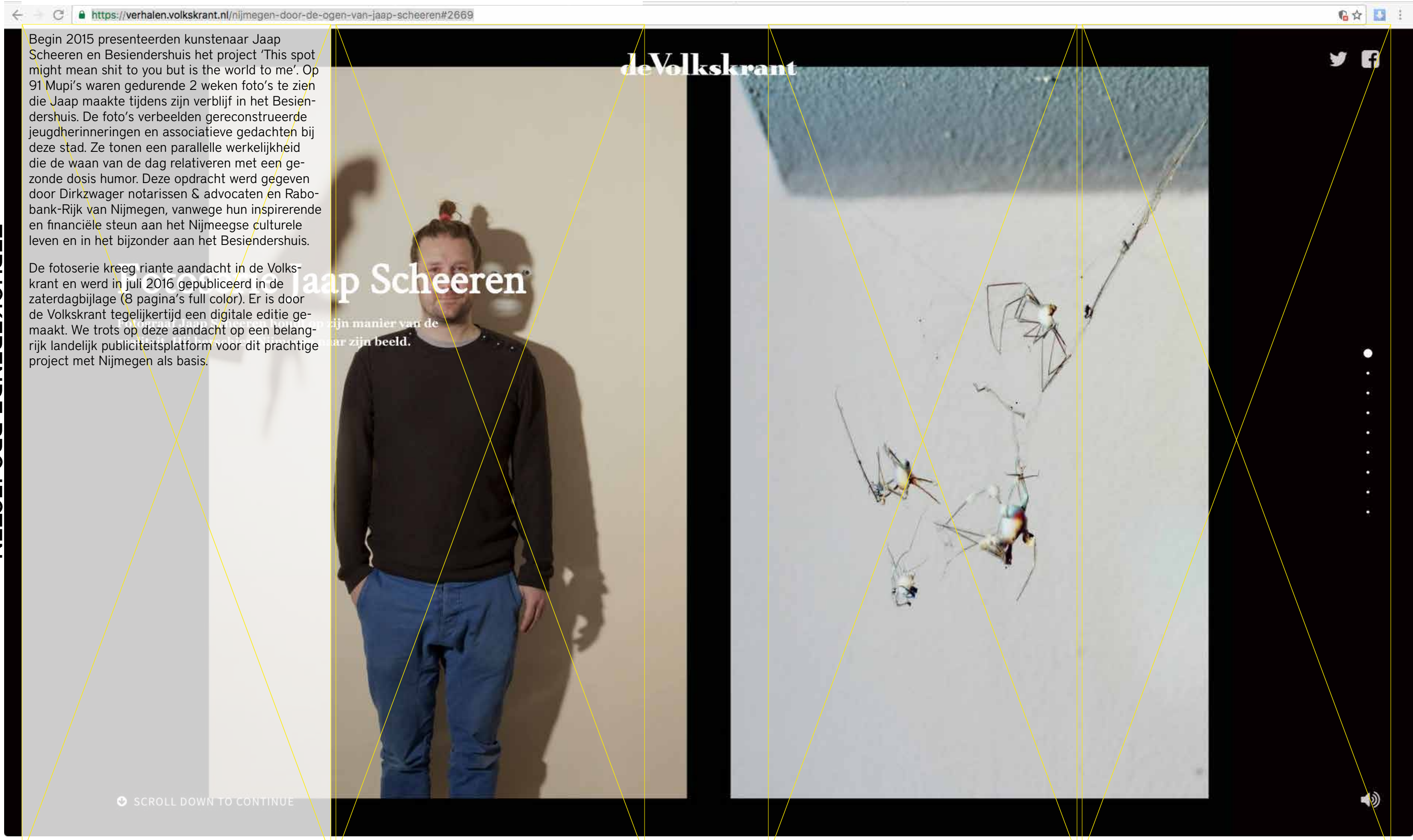
Radboud Reflects

Heleen Wijgers, directie St.Stevenskerk Nijmegen

Jade Kerste, kunsthistorica

JAAP SCHEEREN

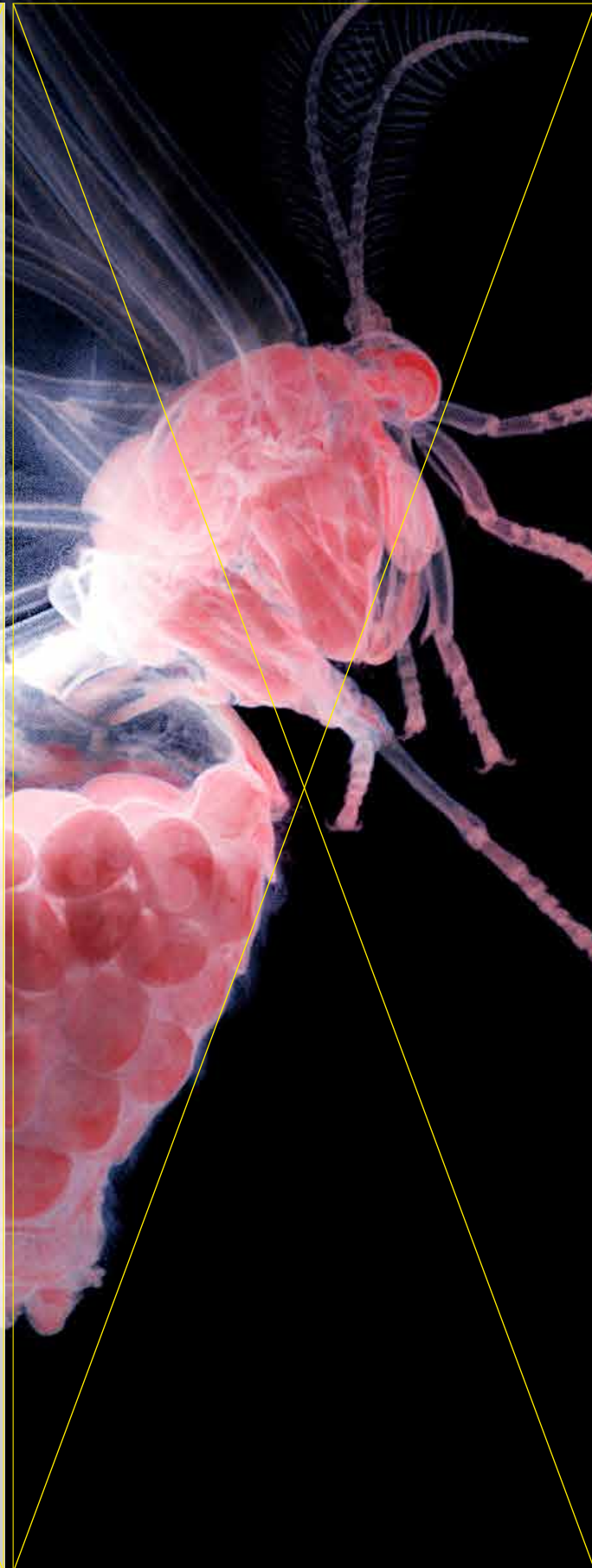
TERUGKERENDE PROJECTEN

THE SECRET WORLD OF MOTHS

'The Secret World of Moths' is de laatste productie van Hannes Vartiainen en Pekka Veikkolainen van het Finse filmcollectief Pohjankonna Oy. Eind 2014 verbleven zij twee maanden in het Besiendershuis in Nijmegen, waar de productie startte. In een boeiende eindpresentatie destijds werden de eerste contouren van een veelbelovend project al zichtbaar. 'The Secret World of Moths' is een magische reis naar de wereld van motten. Onder andere door middel van het gebruik van '3D X-ray scanning' wordt de verborgen macrokosmos van het leven van de mot indringend zichtbaar gemaakt.

Geografisch gezien volgen Hannes en Pekka in de film, motten vanaf de evenaar tot aan de poolcirkel. Juist door ze te observeren in deze twee extreme biotopen leren we veel over de diversiteit en complexiteit van hun macroscopische wereld, maar worden we ons ook bewust van de fragiliteit van ons eigen bestaan op deze planeet. Hannes Vartiainen en Pekka Veikkolainen bundelden in 2008 hun talenten, als respectievelijk animator en illustrator, om samen grensverleggende films te maken. In korte films en documentaires combineren ze verschillende geavanceerde digitale en analoge technieken.

In december 2015 ging 'The Secret World of Moths' in première in het Eureka planetarium in Helsinki. Afgelopen april was hij een paar avonden te zien in een 'minidome' tijdens het Go Short Filmfestival. In het najaar van 2016 was 'The Secret World of Moths' onderdeel van de reeks Kelderkoorts in Museum Het Valkhof. Vijf weken lang was de film op groot scherm in de projectruimte te zien en werd daarmee voor groot publiek toegankelijk.

SPUITEN OF HAKKEN

Pink Pony Express was back in town met een nieuwe 'tag' op de Nieuwe Marktstraat. De tippelzone is verrijkt met een prachtig gehakte tag: RUST.

Het Nijmeegs Ontwerp Platform koos in het Besiendershuis in 2013 het vierkoppige ontwerperscollectief Pink Pony Express als samenwerkingspartner. Onder die noemer opereren de 4 Pony's als 'beeldende journalisten'. Ze scannen en becommentariëren stedelijke omgevingen door middel van beeldende interventies. Vooral het Romeins verleden in Nijmegen en de bewogen jaren '70-'80 van de vorige eeuw, trok hun aandacht.

In het voorjaar van 2016 werd RUST gerealiseerd. Koninklijke steenhouwer Van Luijn hakte met grote precisie, in een klassiek Romeins font 'RUST' in een betonnen schutting aan de Nieuwe Marktstraat.

In de avonduren functioneert deze straat als de lokale tippelzone.

RUST

NIJMEGEN PSKOV SYNCHROON

Dziga, werkplaats voor filmmakers en videokunstenaars nodigde in 2012 Ben van Lieshout uit. Deze onafhankelijke regisseur, scenarioschrijver en producent maakte diverse korte films, documentaires en langspeelfilms, waarmee hij zowel nationaal en internationaal erkenning verwierf. Ben van Lieshout heeft een bijzondere interesse in Rusland. Met de steun van Stichting Stedenband Nijmegen-Pskov volgde een bezoek aan de Nijmeegse zusterstad. Tijdens zijn residentie werden de parallellen tussen Nijmegen en haar Russische zusterstad op filmische wijze onderzocht.

In 2016, na vier jaar, krijgt het project dan eindelijk een vervolg. Een Nederlandse filmploeg is afgelopen najaar naar Pskov vertrokken, een Russische ploeg opereerde in Nijmegen. Met de door Van Lieshout gestelde 'spelregels' worden de steden filmisch gescand en wordt materiaal, geschoten door verschillende filmmakers vanuit verschillende tradities, toch tot een intrigerende filmische eenheid gesmeed. We danken voor de voortgang natuurlijk de vasthoudendheid en het doorzettingsvermogen van onze cultuurpartner Dziga.

NPO RADIO 2

Dagblad De Gelderlander legde helaas zijn prioriteiten ergens anders in 2016. De kleinschaligheid en intimiteit van de door hen georganiseerde Besiendershuisconcerten ruilden ze in voor een vergelijkbaar concept op het Mariëburgplein. Maar in maat veel groter.

Dat betekende voor het Besiendershuis geen Miniconcerten meer. Even slikken, maar tijdens de Vierdaagse konden we onderdak verlenen aan DJ's en het productieteam van Radio 2. Radio 2 maakte gedurende de hele feestweek uitzendingen vanuit een studio op kunstwerk het Labyrinth aan de Waalkade.

JEROEN OLYSLAEGERS

De Vlaamse schrijver Jeroen Olyslaegers was 'Writer in Residence' in aanloop naar en tijdens het Wintertuinfestival. Olyslaegers verbleef gedurende de festivalweek in het Besiendershuis. Hij schreef tijdens zijn verblijf, gaf optredens en les. Ook was hij te gast op de grote festivalavond op 26 november in Doornroosje.

Jeroen Olyslaegers (1967) is een bijzonder figuur in de Nederlandstalige literatuur. Hij woont in Antwerpen en schrijft daar columns, theater teksten en proza. Olyslaegers is een maatschappelijk betrokken schrijver. Zo legde hij in 2013 zijn werk tijdelijk stil om zich aan te sluiten bij Occupy Antwerpen. Elke zaterdag deelde hij soep uit in het centrum om mensen bewust te maken van de armoede in de stad. Zijn recent verschenen roman 'WIL' speelt zich af tijdens de Tweede Wereldoorlog, wanneer Antwerpen wordt bezet door geweld en wantrouwen. Olyslaegers weet dit verleden te verbinden met de eenentwintigste eeuw, door de vanzelfsprekende grenzen tussen goed en kwaad te betwisten.

Besiendershuis was bijzonder blij met het verblijf van zo een geengageerd en krachtig schrijver en de welkome bijdrage die we daarmee leverden aan het Wintertuinfestival 2016.

LIQUID MOUNTAIN

De eerste twee weken van december gaven we onderdak aan drie jonge kunstenaars die in opdracht van Museum Het Valkhof installaties realiseerden voor de tentoonstelling 'Liquid Mountain'.

Voor 'Liquid Mountain' laten gastcuratoren Heskete en Cate en Hanne Hagenaars kunstenaars Anna Bak, Paul Beumer, Karin van Dam en Müge Yilmaz reflecteren op de relatie tussen mensen, kunststoffen en de natuur. 'Liquid Mountain' is onderdeel van de overkoepelende tentoonstelling 'Dossier Plastic', waar het angstwekkende probleem van de astronomische hoeveelheid zwerfplastic in het milieu uitgelicht wordt.

Besiendershuis verzorgde gedurende twee weken onderdak én rustplek voor de kunstenaars met als doel, de realisatie van prachtige en krachtige installaties in Museum Het Valkhof.

EXPOPLU

Van 18 november tot en met 18 december organiseerde Stichting Expoplu op de Waalkade het kunstproject 'Kleve de Waalkade'. De kade zelf en een aantal restaurants aan de kade werden versierd met grote kunstposters. De opening vond plaats op 18 november om 17.00 uur voor het Holland Casino. Het openingsfeest daarna, vond plaats in het Besiendershuis.

Met het project kregen kunstenaars de kans om te laten zien hoe je een stad op een positieve manier kan veranderen. De Expoplu hoopt dat er vanuit dit project ook blijvende kunstwerken ontstaan in de stad. De deelnemende kunstenaars waren: Pipsqueak was here!!!, Bunny brigade, 103, DECYCLE, 1ZWO3, Serge Kortenbroek, Enigma Geometricks, Nnamari, de Imker, Zepworks en Stick Graffiti. Naast de kunstenaars leverden ook kinderen en ouderen een bijdrage aan het project. De ouderen 'breien een boom in'. Voor een aantal schoolklassen wordt een rondleiding en workshop georganiseerd. Besiendershuis is zijdelings betrokken en geeft onderdak aan het educatieprogramma, ontwikkeld door Angela Vissers van Expoplu.

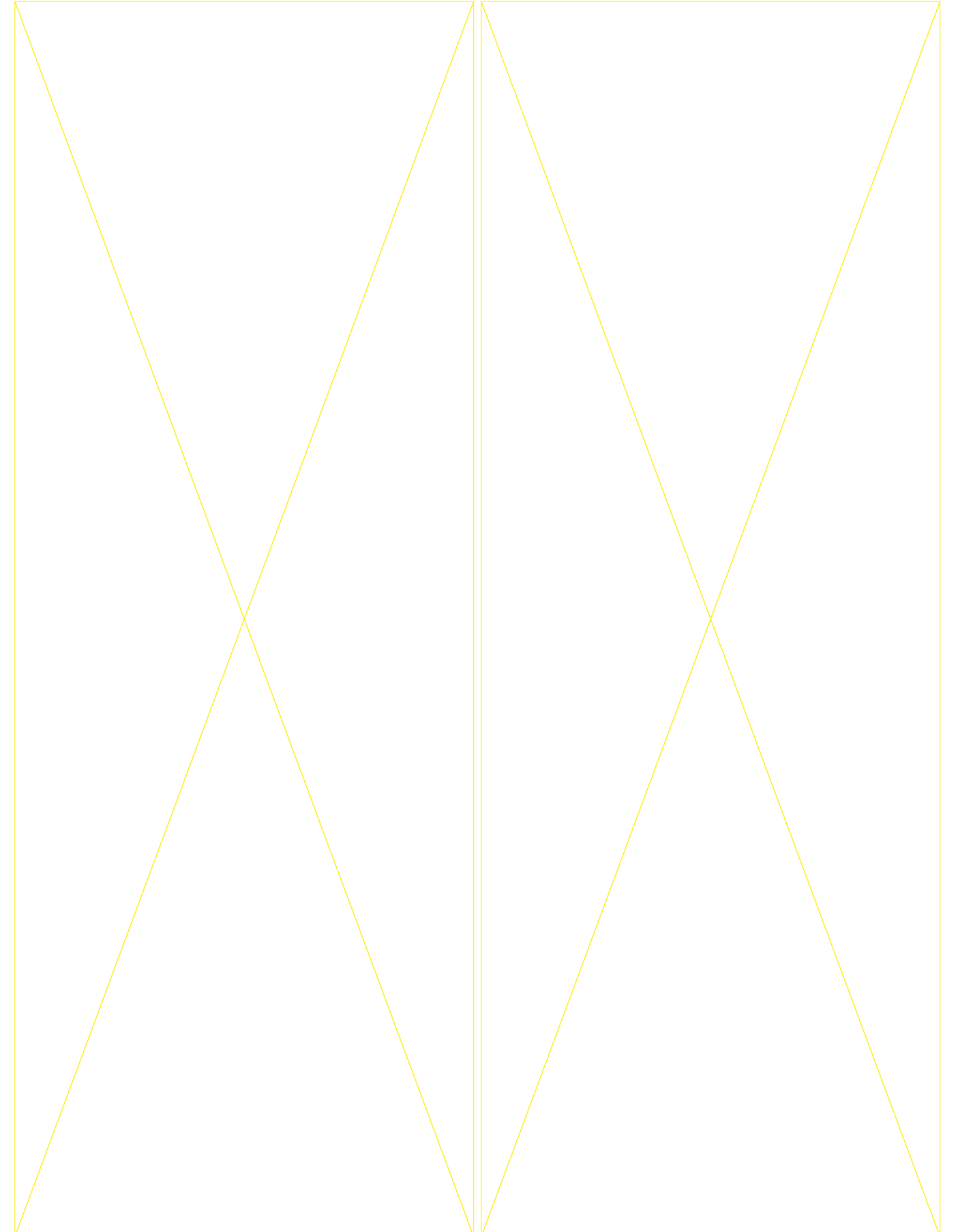
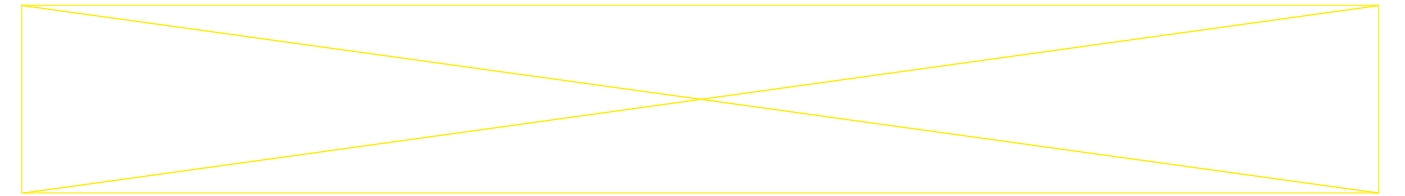
DICHTER BIJ

'Dichter Bij Geschiedenis' was het overkoepelende thema op 21 december in het Besiendershuis. Het huis was standplaats voor een avond georganiseerd door het jongste dichterscollectief in Nijmegen: Dichter bij.

Dichter Bij wil de mensen dichterbij de dichters brengen en de dichters dichterbij elkaar. Om de dichters en de mensen dichterbij elkaar te brengen organiseren zij zo nu en dan een avond dichterbij een bepaalde locatie en een passend thema (edities 2016: Dichter Bij het Verleden@Besiendershuis, Dichter Bij de Kunst@Spade-ateliers, Dichter Bij de Tuin@thuis bij Sander). Daarnaast heeft Dichter Bij een blog waarop ze zo nu en dan teksten van hun dichters dichterbij de lezer proberen te brengen. Dichter Bij zijn Simone Zwitserloot, Merel van Slobbe, Sander Bisselink, en een wisselende (en deels ook vaste) kring bevriende schrijvers. Dichter Bij begon als een gedichtjesclub van drie vrienden en is uitgegroeid tot een laagdrempelig podium dat een gezellige sfeer en onontdekt talent te bieden heeft.

Facebook: www.facebook.com/dichterbijdesocialemedia

Blog: dichterbijdeblog.wordpress.com

KAAISJOUERSWANDELINGEN

Vanuit het Besiendershuis zijn het afgelopen jaar verschillende Kaaisjouwersonderstads wandelingen georganiseerd.

Het levensverhaal van de Nijmeegse kaaisjouwer was een stuk niet belichte geschiedenis. Dus ging schrijver en schipperszoon Frank Antonie van Alphen op zoek en vond nog verbazingwekkend veel verhalen en anekdoten over dit ruige volkje en schreef 'De Kaaisjouwers, een hard leven aan de Waal'.

Het verhaal van de kaaisjouwers werd door Van Alphen verteld vanuit het gezichtspunt van zijn schippersfamilie. Omdat hun leven letterlijk dicht tegen dat van de sjouwers lag.

WAT

Wandelingen voor groepen van 15 pers. door de historische Nijmeegse Onderstad, onder leiding van FA van Alphen.

Start met inleidend verhaal door Frank Antonie vanuit het Besiendershuis

GEBROEDERS VAN LIMBURGFESTIVAL

Tijdens het Gebroeders van Limburg Festival, viel in het Besiendershuis een andere kant van het Middeleeuwse Nijmegen te beleven. In deze bijzondere ambiance, in een van de oudste gebouwen van de stad, kwam het verhaal van de rivier tot leven. In zijn meeslepende verhalen liet schrijver en schipperszoon Frank Antonie van Alphen het leven op en rond de rivier zien. Door de ogen van de bemanning van de Blauwe Schuit nam hij je mee in het bestaan van schippers, vissers, handelaren, kaaisjouwers en zakkendragers. Het thema luidde: 'Vaar mee met Van Alphen's Schip der Dwazen over de indrukwekkende en soms gevaarlijke rivier.'

WAT

Openstelling benedenverdieping en de hangkammers op 29 en 30 augustus van 13 tot 17 uur.

MONUMENTENWEEKEND

Tijdens de Open Monumentendagen 2016 viel in het Besiendershuis Nijmegen de geschiedenis van de kaaisjouters te beleven. In een bijzondere 16e eeuwse ambiance, in een van de oudste gebouwen van de stad, kwamen de verhalen en anekdotes over dit ruige volkje tot leven.

WAT

Openstelling benedenverdieping en de hangkamers op 12 en 13 augustus van 10 tot 17 uur.

Tentoonstelling 'Besiendershuis en Rivier de Waal' is gratis te bezoeken.

GILDERONDLEIDINGEN

Het Besiendershuis was het gehele jaar toegankelijk voor groepen van het Gilde Nijmegen.

WAT

Historische Stadswandeling van Gilde Nijmegen Besiendershuis is onderdeel van historische Benedenstadroute.

Aanmelding via www.gildenijmegen.nl

COMMUNICATIE

Communicatie door het Besiendershuis wordt vanuit de organisatie opgezet en vormgegeven. Besiendershuis realiseert zich echter dat we in het bereiken van publieksgroepen voor een aanzienlijk deel afhankelijk zijn van de netwerken van de partners waarmee we onze projecten ontwikkelen. Het Besiendershuis werkt vaak aan projecten vóór anderen. We faciliteren deze. Dat heeft tot gevolg dat in de perceptie van het publiek, de projecten waar we onze energie insteken, niet altijd gelezen worden als zijnde 'Besiendershuisprojecten'. Dat is jammer en tegelijkertijd is dat inherent aan de doelstelling die het we aan het realiseren zijn. Het Besiendershuis staat vaak 'ten dienste van'. Dat is goed en nobel, maar de komende jaren zal Besiendershuis er aan werken zijn naam direct, helder en nadrukkelijk te koppelen aan projecten die door ons ontwikkeld worden.

Het afgelopen jaar hebben we samen kunnen werken met Angela Verkuijlen en consorten. Aan een cafétafel ontstond het plan om een spookvoorstelling te gaan ontwikkelen. Met SPOEKIE maakten we van het huis een plek, waar een mengeling van fictieve en non-fictieve geschiedenis, een beleving kon worden voor honderden veelal vrij jonge Nijmegenaren. Het huis, de plek, de historische diepgang en de fantasieën kwamen samen in een pakkende theatervoorstelling, die aansprak bij een doelgroep, die op zoek is naar 'beleving'. Zonder het charisma van onze Nachtburgemeester en de mensen die zij aan zich weet te binden, hadden we nooit, avond aan avond een uitverkocht programma kunnen neerzetten. Daarvoor is de organisatie op dit moment te klein en mist het de tentakels om ten volle de kracht van social media uit te kunnen buiten. Samenwerken is onze doelstelling en we maakten er in dit geval gretig gebruik van.

Met #wijzijnooknijmegen, dat we maakten met kunstenaar Sanne Willemsen, werd onze communicatiestrategie volledig gericht op het bereiken van héél Nijmegen, of in ieder geval, te proberen daar zo dicht mogelijk bij te komen. Al eerder hadden we, begin 2015, met Jaap Scheeren een mupi campagne ontwikkeld. Met Sanne maakten we er weer een: eigenzinnige en krachtige portretten van Nijmegenaren met psychiatrische bagage. Gedurende twee weken waren deze portretten op 91 lichtbakken in heel de stad te zien. Tienduizenden passanten hebben de beelden al dan niet bewust gezien. Tegelijkertijd ontwikkelden we een intieme

tentoonstelling in de Lindenberg en waren we in de maanden ervoor al bezig met het maken van een unieke huis-aan-huiskrant. In een oplage van 51.000 vielen deze in de gemeente Nijmegen op de deurmat. Kortom: van meet af aan was er bij de ontwikkeling van #WIJZIJNOOKNIJMEGEN voor gekozen, om media in te zetten die een zo groot mogelijk publiek wisten te bereiken. Ondersteund door social media, en door interviews en artikelen in de Gelderlander, de Brug en op N1 hebben we aan de mupi- en krantencampagne nog grotere betekenis kunnen geven.

Besiendershuis manifesteert zich met name actief op Facebook. Zijdelings wordt Instagram ingezet om campagnes te promoten. Ten tijde van SPOEKIE was de activiteit op Facebook 'booming'. Dit hebben we natuurlijk te danken aan de actieve gebruikersgroep waarin de Nachtburgemeester verkeert. Besiendershuis heeft daar goed van kunnen profiteren en zijn bekendheid en identiteit in dat publiek segment kunnen neerzetten.

Met #WIJZIJNOOKNIJMEGEN was er veel respons vanuit de wereld van de psychische zorg. Er openen zich nieuwe wegen in de publiciteit. Het project van Sanne Willemsen werd landelijk opgepikt door verschillende platforms, als een voorbeeldproject, hoe om te gaan met stigmatisering rond psychiatrische problematiek. Sleutel in een dergelijk project is niet zozeer een uitgekende of bijzonder slimme communicatiecampagne. De kracht zit in de verbeelding. In de intensiteit van beeld en woord dat wordt ontwikkeld door een uitmuntende en inspirerende kunstenaar.

En dát is Besiendershuis.

Een huis met een neus voor kwaliteit en kracht van verbeelding en een huis met kennis en ervaring om deze praktisch om te zetten naar een concreet en effectief product.

Met de projecten van het afgelopen jaar hebben we een uiteenlopende mix van publieksgroepen naar en in het huis weten te krijgen, maar ook in onze campagnes mee weten te nemen. Met SPOEKIE bereikten we vooral midden twintigers en dertigers, vrij hoog opgeleid. De bezoekers aan onze tentoonstelling over het Besiendershuis en de Rivier de Waal waren al weer een stuk ouder. We hebben het afgelopen jaar met de uiteenlopende activiteiten zo'n 2500 mensen in het Besiendershuis op bezoek gehad. Met de openstelling van het

huis kwamen ook veel oud Nijmegenaren en Benedenstadbewoners binnen. Talloze verhalen hebben we met veel plezier aangehoord. Een aantal daarvan hebben we gelukkig in onze Verhalenbank kunnen vangen en voor volgende generaties kunnen bewaren.

Zo is het Besiendershuis met zijn rijke historie een peilstok voor de geschiedenis van de stad. Met projecten aangewakkerd voor en door jong en oud bezien we een doorlopend veranderend Nijmegen.

FINANCIËN

Besiendershuis werkte in opdracht van de gemeente Nijmegen. Zij betaalden voor de uitvoering van de programmering een bedrag van € 41.140,-

Daarnaast nam gemeente Nijmegen ook de kosten voor de huisvesting in het historische 16e eeuwse pand aan de Steenstraat 26 voor haar rekening.

In 2014 ontvingen we van Dirkzwager notarissen & advocaten een sponsorbedrag van € 5.000,-

Rabobank - Rijk van Nijmegen sponsorde het Besiendershuis tevens met € 4.000,-

Uit programmabijdragen en subsidies van o.a. provincie Gelderland, Prins Bernhard Cultuurfonds, WIJ ZIJN NIJMEGEN en van logees in het Besiendershuis ontvingen we € 34.825,-.

De totale inkomsten bedroegen daarmee € 84.965,-

In de projecten werd € 39.153,- geïnvesteerd.

Aan personele kosten werd € 44.299,- uitgegeven.

Wanneer we deze cijfers vergelijken met die van 2016, valt een groei in omzet onmiddellijk op.

Het verschil in omzet van € 27.000,- valt te verklaren uit de inspanning om meer externe gelden te verwerven via fondsen, overheden en particulieren. Een trend die wij in 2017 zullen voortzetten.

'Besiendershuis' is een project van Stichting NOX.

Stichting NOX richt zich op de ontwikkeling en begeleiding van maatschappelijke kunstprojecten en wil vanuit visuele deskundigheid, nieuwe media en esthetisch vermogen inzetten om tot een bijzondere overdracht bij het publiek te komen. Zie voor alle projecten: www.stichtingnox.com.

Deze Nijmeegse stichting is in 2005 opgericht door de kunstenaars Jan-Wieger van den Berg en Corrie Kuijs.

Zij zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling en samenstelling van het Besiendershuis-programma.

NOX

BESIENDERSHUIS 2016 WERD MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

Sponsoren:

Projectondersteuning:

